29/12/2019

Η Θ. Λειτουργία του Αγίου Ιακώβου στον Άγιο Βασίλειο Τριπόλεως

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Μαντινείας και Κυνουρίας

Τήν Κυριακή 29η Δεκεμβρίου 2019, στόν Μητροπολιτικό Ἱερό Ναό Ἁγίου Βασιλείου Τριπόλεως, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαντινείας καί Κυνουρίας κ.κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ πλαισιούμενος ἀπό δέκα Ἱερεῖς, τέλεσε τήν ἀρχαιοπρεπῆ Θεία Λειτουργία τοῦ ἁγίου ἐνδόξου ἀποστόλου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, πρώτου Ἱεράρχου Ἱεροσολύμων.

Πλῆθος πιστῶν συμμετεῖχε μέ κατάνυξη στήν ξεχωριστή αὐτή ἀρχαιοπρεπῆ Θεία Λειτουργία, ἡ ὁποία τελεῖται μία φορά τό χρόνο στήν Ἱερά Μητρόπολη.

ΔΩΡΗΤΑΙ

Ὁ ἅγιος Ἰάκωβος ὁ Ἀδελφόθεος διετέλεσε πρῶτος Ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ. Ἦταν ἐκεῖνος πού συνέθεσε τόν πρῶτο τύπο Θείας Λειτουργίας κατά τόν πρῶτο αἰῶνα, ἡ ὁποία καί φέρει τό ὄνομά του.

Ἡ Θεία Λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, ἀποτελεῖ τήν βάση τῶν ἄλλων τύπων τῶν Θείων Λειτουργιῶν πού ἀκολούθως συνετέθησαν ἀπό τόν ἅγιο Βασίλειο καί τόν ἅγιο Ἰωάννη τόν Χρυσόστομο.

«Ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν πορευόμενοι,

καί πᾶσαν τήν ἐν τῷ Ναῷ σου πληρώσαντες Θείαν Λειτουργίαν,

καί νῦν δεόμεθά σου, Κύριε ὁ Θεός ἡμῶν,

τελείας φιλανθρωπίας ἀξίωσον ἡμᾶς

ὀρθοτόμησον ἡμῶν τήν ὁδόν,

ρίζωσον ἡμᾶς ἐν τῷ φόβῳ σου,

πάντας ἐλέησον, καί τῆς ἐπουρανίου σου Βασιλείας

ἀξίους ἀνάδειξον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν,

μεθ’ οὗ σοί πρέπει δόξα, τιμή, κράτος,

ἅμα τῷ Παναγίῳ Πνεύματι,

νῦν καί ἀεί καί εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ἀμήν».

Πληροφορίες σχετικά μέ τήν Θεία Λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου (Ἀπ. Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος)

Ἡ Θεία Λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου εἶναι ἡ πρώτη Ἀποστολική Θεία Λειτουργία, ἐξ ἧς προῆλθον αἱ Λειτουργείαι τοῦ Μ. Βασιλείου καί τοῦ ἁγ. Ἰωάννου Χρυσοστόμου.

Ἐπειδή δ’ ἐξακολουθεῖ αὕτη νά τελῆται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ μέχρι τῆς ἐπικρατήσεως τῆς τοῦ ἁγ. Ἰωάννου Χρυσοστόμου καί ἐνιαχοῦ πολύ μετ’ αὐτήν, ὡς ἐν Ἀντιοχείᾳ , ἐν Κύπρῳ , ἐν Ἀλεξανδρείᾳ μέχρι του ιβ΄ αἰῶνος, ἀνεπτύσσετο δογματικῶς καί τελετουργικῶς καί μετεσχηματίζετο διά διαφόρων προσθηκῶν νέων εὐχῶν, χωρίς ὅμως ν’ ἀποβάλλῃ τάς πρώτας αὐτῆς ἀποστολικάς βάσεις.

Τοῦτο μαρτυρεῖ ἀντιβολή αὐτῆς πρός τήν 23ην κατήχησιν τοῦ ἁγ. Κυρίλλου Ἱεροσολύμων, ἀπαγγελθεῖσαν τῷ 348 καί πρός τάς ὁμιλίας τοῦ ἁγ. Ἰωάννου Χρυσοστόμου (+ 407). Ὁ Λατῖνος πρεσβύτερος Ἱερώνυμος (+420) ζήσας ἐν Ἱεροσολύμοις μνημόνευσε λειτουργικῆς τινος φράσεως ὑπαρχούσης ἐν τῇ λειτουργίᾳ τοῦ ἁγ. Ἰακώβου «sacerdorum quotidie oraconcelebrant, ὁ μόνος ἀναμάρτητος, quod id lingua nostradiciturquisolus es sine peccato». Τῆς Λειτουργίας τοῦ ἁγ. Ἰακώβου μνεία γίνεται ἐν τῷ 32ω κανόνι τῆς Πενθέκτης Συνόδου (691).

Κατά τόν ιβ΄ αἰῶνα ὁ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Μᾶρκος Γ΄ (1180-1209), μεταβάς εἰς Κων/πόλιν, ἐζήτησε νά τελέσῃ τήν συνήθη αὐτῷ Λειτουργίαν τοῦ ἁγ. Ἰακώβου ἀλλ’ ἠμποδίσθη διότι εἶχεν ἤδη ἐπικρατήσει ἡ Λειτουργία τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Ἔκτοτε ἐκράτησε νά τελῆται ἐν Ἱεροσολύμοις καί ἀλλαχοῦ ἅπαξ τοῦ ἔτους, κατά τήν ἑορτήν τοῦ ἁγίου Ἰακώβου.

Τό γεγονός ὅτι παρά τοῖς μονοφυσίταις τῆς Συρίας διατηρεῖται ὡς θεμελιώδης Λειτουργία, μαρτυρεῖ ὅτι, πρό πολλοῦ αὕτη τελουμένη, παρελήφθη ὑπ’ αὐτῶν καθ’

ὅν χρονον, μεσοῦντος τοῦ στ΄ αἰῶνος, ἐχωρίσθησαν ἀπό τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Κατά τούς μεταγενεστέρους χρόνους ὑπέμνησεν αὐτήν παρ’ ἡμῖν πρῶτος ὁ ἐν Ἱεροσολύμοις ἐκπαιδευθείς Ζακύνθου Διονύσιος Λάτας (+1894), τελέσας αὐτήν ἐν τῷ ἐν Ἀθήναις Ναῷ τῆς Ἁγίας Εἰρήνης, τῇ 1ῃ Δεκεμβρίου 1886, ἐπί ταῖς ἑορταῖς τῆς ἐνηλικιώσεως τοῦ Διαδόχου Κωνσταντίνου, παρούσης ἐν τῷ Ναῷ καί τῆς Βασιλίσσης Ὄλγας. Ἐξέδωκε δέ αὐτήν τύποις ἐκ λίαν μεταγενεστέρων κειμένων, εἰς τάς ὑπαρχούσας ἐν αὐτοῖς προσθέσας ἰδίας προσθήκας, οὕτω δ’ ἀλλοιώσας τό κείμενον τῆς ἀρχαιοπρεποῦς ταύτης Λειτουργίας.

Σῴζεται συριακή μετάφρασις τῆς Λειτουργίας τοῦ ἁγ. Ἰακώβου ἐν κώδικι τοῦ η΄ αἰῶνος, ἐκδοθεῖσα ὑπό A. Rucker (1923) τό δέ ἀρχαιότερον ἑλληνικόν κείμενον αὐτῆς σώζεται ἐν κώδικι τῆς Βιβλιοθήκης Μεσσήνης τῆς Σικελίας τοῦ ι΄ αἰῶνος. Ὅμοια πρός αὐτό ἀντίγραφα σῴζονται ἐν κώδικι 476 τῆς Βιβλιοθήκης Παρισίων, ἐν κώδικι 1039 τῆς Βιβλιοθήκης Σινᾶ, ὡς καί ἐν κώδικι τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Μονῆς Χιλιανδαρίου ἐν Ἁγίῳ Ὄρει. Ἐκ τοῦ ἀντιγράφου τούτου τήν Λειτουργίαν ἐδημοσίευσε ὁ Assemani καί ὁ Swainson. Ἕτερον ἀρχαῖον κείμενον τῆς Λειτουργίας σῴζεται ἐν κώδικι τοῦ ια΄αἰῶνος της Βιβλιοθήκης τῆς ἐν Καλαβρίᾳ πόλεως Rossano, ἐκδοθέν ἐν Ρώμῃ τῷ 1560 ὑπό τοῦ Morel, εἶτα τοῦ Daniel τοῦ Swainson, τοῦ A. Petrowsky καί τελευταίως τοῦ Brightman, ἐξ ὁμοίου ἀντιγράφου τῆς Βιβλιοθήκης Παρισίων ὑπ’ ἀριθμ. 2509. Ὁ κῶδιξ τοῦ Rossano προέρχεται ἐξ Ἀντιοχείας, ἐνῷ ὁ τῆς Μεσσήνης μᾶλλον ἐξ Ἱεροσολύμων. Σῴζονται δέ καί μεταγενέστεροι κώδικες εἰς διαφόρους βιβλιοθήκας. Ὁ ὑπ’ ἀριθ. 321 Ἱεροσολυμικός κῶδιξ ἀνάγεται εἰς τόν ις΄ αἰῶνα

+π.Ι.Σ